

Återstart för svensk skola

Sverige behöver politik för att återstartas. Den behöver fortsätta möta pandemins följder men också hantera de kända samhällsproblem som förvärrats av den värsta krisen som drabbat vårt land i modern tid. Därför kommer Liberalerna att presentera ett program för en återstart av bland annat näringslivet, skolan, klimatarbetet och integrationspolitiken. Du läser nu några av förslagen i det kommande manifestet.

En bra skolgång ger unga möjligheter att göra verklighet av sina drömmar och livsplaner. Men under pandemin har många elever halkat efter i skolgången, och det slår hårdast mot de som redan tidigare hade det svårast. Detta sker i ett läge när tiotusentals elever varje år lämnar grundskolan utan att ha nått målen.

Omfattande åtgärder behövs för att reparera det kunskapsstapp som krisen givit upphov till. Vi vill ha ett Sverige där varje barn ges förutsättningar att lyckas genom en skola med höga kunskapskrav och höga förväntningar på alla elever.

Som ett resultat av Liberalernas kunskapsreformer 2006-2014 började kunskapsresultaten vända i internationella mätningar under 2010-talet. Den senaste PISA-mätningen visade samtidigt att utrikes födda elever lyckas dåligt i skolan. Särskilt allvarligt är situationen i utsatta områden, där mer än hälften av eleverna på flera skolor lämnar nian utan gymnasiebehörighet. Det måste vi vända. Reformerna behövs och tre teman är centrala.

För det första måste barn och elever få mer tid i förskola och skola. Vi vet att barn gynnas både socialt och kunskapsmässigt av att delta i förskolan. Störst positiv effekt har förskolan för barn som växer upp med små resurser. Och vi vet att utökad undervisningstid har långsiktigt positiva effekter på både kunskap, sysselsättning och inkomstnivåer – även där allra mest för elever med socioekonomiskt svagare bakgrund.

För det andra behöver vi uppvärdera det svenska språket – inte minst i förskolan. Vi vet att förskolan kan spela stor roll för barnens språkutveckling, men också hur viktigt det är att ha kunnig pedagogisk personal med goda kunskaper i det svenska språket. Vi kan inte fortsätta med en situation där det svenska språket på vissa förskolor försvunnit eller där tre av fyra barn i förskoleåldern i utsatta områden inte har det ordförråd de borde ha för sin ålder.

För det tredje behöver vi uppvärdera läraryrket och se till att de bästa lärarna jobbar på de skolor där de behövs allra mest. Idag vet vi istället att just de skolor som har ett svagare elevunderlag också har en lägre andel utbildade lärare. Fler måste vilja söka sig till läraryrket och fler måste vilja söka sig till de skolor som har de allra tuffast förutsättningar.

I återstarten av Sverige behöver skolan komma i första rummet. Insatser här och nu för att möta pandemins effekter ska kombineras med långsiktiga kunskapsreformer för en skola som skapar möjligheter och livschanser för alla.

- 1. Den allmänna förskolan ska göras obligatorisk från fem års ålder.** Liberalerna har länge arbetat för att göra grundskolan tioårig, vilket nu utreds. När det blir verklighet börjar barnen grundskolan vid sex års ålder. För att fler barn ska lyckas i skolan vill vi göra förskolan obligatorisk för alla barn från fem års ålder. Bland de 23 000 barn som i dag inte går i förskola, är många utrikes födda. Förskolan har som störst betydelse för just dessa barn.
- 2. Det svenska språket ska prioriteras i förskolans läroplan.** Ambitionerna för lärande i förskolan måste höjas – och viktigast är att sätta det svenska språket först. Liberalerna vill därför införa konkreta mål för barns färdigheter i det svenska språket. Läroplanen ska även ändras så att det framgår tydligt att det svenska språket prioriteras först i förskolans språkutvecklande uppdrag – även om det inte är barnens modersmål. Det skulle gynna alla barn, men särskilt de som inte får med sig det svenska språket hemifrån.
- 3. All pedagogisk personal i förskolan måste kunna prata svenska.** I dag krävs det inte högre betyg i svenskämnet än det lägsta godkända för att kunna utbilda sig till förskollärare. Detta trots att förskollärarens viktiga roll ställer höga krav på språklig förmåga. Liberalerna vill därför stegvis höja betygskraven i svenska till förskollärarytbildningen till att på sikt vara lägst betyget C. Även barnskötare och övrig pedagogisk personal i förskolan, särskilt i utsatta områden, måste behärska det svenska språket. Vi vill de kommande åren genomföra ett språklyft för personalen i förskolan så att alla barn möter vuxna som har tillräckliga kunskaper i det svenska språket.
- 4. Fler skoltimmar med fokus på svenska.** Elever i den svenska skolan har få lektionstimmar jämfört med elever i andra länder. Det missgynnar alla elever, men särskilt drabbar det dem som har behov av stöd eller som kommer från studieovana miljöer. Det gör det även svårt för lärarna att lyckas med sitt viktiga uppdrag. På senare år har timplanerna byggts ut för matematik samt idrott och hälsa genom att undervisningstiden i elevens val och i slöjd har minskats. Liberalerna vill nu ta nästa steg och i en metodisk takt öka antalet undervisningstimmar i ett antal centrala skolämnen, så som svenska, med lågstadiet som prioritet.
- 5. Lovskola även i årskurs 6 och 7.** Även om många skolor klarat omställningen väl under coronapandemin har många elever halkat efter, särskilt i utsatta områden. Sedan några år tillbaka finns det krav på att alla huvudmän ska erbjuda så kallad lovskola, men det gäller enbart under vissa omständigheter och för elever som avslutat årskurs 8 eller 9. För att skapa bättre förutsättningar för alla skolor att sätta in åtgärder för elever som behöver mer stöd för att lyckas i skolan, vill vi utvidga lovskolan genom att alla huvudmän även ska erbjuda det till elever med behov i årskurs 6 och 7.
- 6. Statlig skolan senast 2026.** Genom januariavtalet läggs nu grunden till ett statligt huvudmannaskap för skolan, då det beslutsunderlag som krävs för att genomföra reformen ska tas fram. Det är viktigt att ett förstatligande går rätt till – Liberalerna tänker inte upprepa Socialdemokraternas misslyckande när de kommunaliserade skolan alltför snabbt och hårdhänt. Därför vill vi att en färdplan för förstatligandet av skolan ska tas fram. Målet ska

vara att ett statligt huvudmannaskap för skolan är på plats senast den 1 januari 2026. Med staten som huvudman skapar vi både bättre förutsättningar för långsiktigt hållbara villkor för den svenska skolan samtidigt som likvärdigheten blir bättre. Ett statligt huvudmannaskap skulle skapa bättre möjligheter att öka läraryrkets status, ge dem ökad autonomi och samtidigt förbättra styrningen av den svenska skolan.

- 7. De bästa lärarna ska finnas där de behövs som mest.** Det råder inte bara en segregation bland elever i den svenska skolan, det gäller även för lärarna. På skolor med ett svagare elevunderlag och en högre andel elever med ett annat modersmål än svenska, är andelen utbildade lärare färre. Det gäller särskilt i utsatta områden och i glesbygden. Dessvärre har utvecklingen förvärrats under senare år. Detta måste vi bryta med. Skolor med omfattande lärarbrist och socioekonomiskt svagt underlag behöver få ett kraftfullt och riktat stöd som gör dessa skolor attraktiva för legitimerade och erfarna lärare. Det förutsätter höga löner, lägre arbetsbelastning, minskad undervisningstid för lärarna, tillgång till stödpersonal samt goda möjligheter till individuell fortbildning. Allt börjar med en bra lärare.

